

STATENS VEGVESEN DRAMMEN KONTORSTED
Postboks 723 Stoa
4808 Arendal

Saksbehandler:
Andreas Røed

Inspeksjonsrapport: Inspeksjon ved drift av tunneler på E134, Damåsen - Saggrenda Kontrollnummer: 2023.007.I.SFOV

Kontaktpersoner ved inspeksjonen:

Fra virksomheten:

Hanne Louise Løver Thon

Fra Statsforvalteren i Oslo og Viken:

Andreas Røed

Andre deltagere fra virksomheten:

Anita Tveiten

Sven Erik Rui

Grete Sponga

*Andre deltagere fra Statsforvalteren i Oslo
og Viken:*

Susanne Brix Røed

Resultater fra inspeksjonen

Denne rapporten omhandler resultatet fra inspeksjon ved drift av tunneler på E134, Damåsen - Saggrenda den 12.januar 2023. Rapporten er å anse som endelig dersom vi ikke får tilbakemelding om faktiske feil innen to uker etter at rapporten er mottatt.

Statsforvalteren i Oslo og Viken avdekket 2 avvik og ga 2 anmerkninger under inspeksjonen.

Avvik:

- Virksomheten kunne ikke under tilsynet dokumentere at det er gjennomført vurdering av substitusjonsplikt for vaskemidler brukt i tunnelvask.
- Virksomhetens miljørisikovurdering har enkelte mangler.

Anmerkninger:

- Virksomheten kan innføre prøvetaking av metaller og mikroplast.
- Utslippssted for tunnelvaskevann kan synliggjøres nærmere.

Avvik og anmerkninger er nærmere beskrevet fra side 5 og utover i rapporten.

Oppfølgingen etter inspeksjonen er nærmere beskrevet på side 4.

Elektronisk dokumentert godkjenning, uten underskrift

16. januar 2023	Andreas Røed	Hilde Sundt Skålevåg
dato	kontrollør	seksjonssjef

Statsforvalteren i Oslo og Viken

Kopi av rapporten sendes til:

- Kongsberg kommune

1. Informasjon om den kontrollerte virksomheten

Ansvarlig enhet

Navn: STATENS VEGVESEN DRAMMEN KONTORSTED	
Organisasjonsnr.: 974726971	Eies av: 971032081
Bransjenr. (NACE-kode): 84.130 - Offentlig administrasjon tilknyttet næringsvirksomhet og arbeidsmarked	

Kontrollert enhet

Navn: E134 Gamlegrendåstunnelen, Damåsen - Saggrenda	Anleggsnr.: 3006.0104.01
Kommune: Kongsberg	Fylke: Viken
Anleggsaktivitet: Tunneldrift	
Tillatelse gitt: 21. februar 2014	Sist endret: 4. oktober 2018

2. Bakgrunn for inspeksjonen

Inspeksjonen ble gjennomført for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven overholdes. Inspeksjonen er en del av Statsforvalterens risikobaserte tilsyn for i år.

Tilsynet ble gjennomført i medhold av forurensningsloven § 48.

Inspeksjonstema

- Internkontroll
- Avfall
- Prosess og renseutstyr
- Kjemikalier
- Utslipp til vann
- Måleprogram

Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under inspeksjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Andre forhold: Saker som framkom under inspeksjonen og som det kan være nyttig for virksomheten og saksbehandlere å kjenne til. Her kan også inngå kommentarer til tema som ble tatt opp under inspeksjonen, men der det ikke ble gitt avvik eller anmerkninger.

3. Oppfølging etter inspeksjonen

Statens vegvesen plikter snarest å rette opp de avvik som er beskrevet i denne rapporten. For at Statsforvalteren skal kunne avslutte saken, må Statens vegvesen innen 15. mars 2023 sende en skriftlig redegjørelse som viser hvordan avvik er rettet.

Vi ber om at dere stiller svarbrevet eller e-post (sfovpost@statsforvalteren.no) til Statsforvalteren i Oslo og Viken v/Andreas Røed. Merk tilbakemelding med referanse 2022/38491.

4. Vedtak om gebyr

Vi viser til varsel og informasjon om gebyrplikt som ble gitt til virksomheten den 12. desember 2022. Virksomheter skal betale gebyr for kontroll utført av Statsforvalteren i samsvar med § 39-3 i forurensningsforskriften. Gebyret skal dekke kostnader med forberedelser, gjennomføring og oppfølging av kontrollen. Gebyrsatser for kontroll av virksomheter etter forurensningsloven er fastsatt i forurensningsforskriften §§ 39-7 og 39-8.

På bakgrunn av medgått ressursbruk vil Statens vegvesen bli ilagt et gebyr på kr 22 500,- for inspeksjonen, jf. forurensningsforskriften § 39-7. Dette tilsvarer gebyrsats 3 for tilsyn av inntil en dags varighet. Virksomheten vil få tilsendt en faktura fra Miljødirektoratet for innbetaling til statskassen. Vi viser forøvrig til forurensningsforskriftens kapittel 39 for ytterligere informasjon om innkreving av gebyr til statskassen.

Klageadgang

Vedtaket om gebyr kan påklages til Miljødirektoratet innen 3 uker, jf. §§ 28 og 29 i forvaltningsloven. Eventuell klage bør være skriftlig begrunnet og adressert til Miljødirektoratet, men sendes via Statsforvalteren i Oslo og Viken. Statsforvalteren vil vurdere endring av vedtaket eller sende saken videre til Miljødirektoratet for endelig vedtak. En eventuell klage vil ikke få oppsettende virkning, og gebyret som er fastsett ovenfor må betales inn. Dersom Miljødirektoratet tar klagen til følge, vil for mye innbetalt beløp bli refundert.

5. Innsyn

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via postjournalen til Statsforvalteren i Oslo og Viken (jf. offentleglova).

6. Avvik

Vi fant følgende avvik under inspeksjonen:

Avvik 1

Virksomheten kunne ikke under tilsynet dokumentere at det er gjennomført vurdering av substitusjonsplikt for vaskemidler brukt i tunnelvask.

Avvik fra:

Lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven) § 3a.
Substitusjonsplikt.

Tillatelse etter forurensningsloven til utslipp av vann fra drift av tunnelene på E134 Damåsen – Saggrenda for Statens vegvesen Region sør, datert 21.02.2014 (tillatelsen), punkt 4.
Kjemikalier.

Kommentarer:

I henhold til produktkontrollloven skal virksomhet som bruker produkt med innhold av kjemisk stoff som kan medføre virkning som nevnt i § 1 vurdere om det finnes alternativ som medfører mindre risiko for slik virkning. Virksomheten skal i så fall velge dette alternativet, hvis det kan skje uten urimelig kostnad eller ulempe.

Tillatelsen er også tydelig på at virksomheten plikter å etablere et dokumentert system for substitusjon av kjemikalier. Det skal foretas en løpende vurdering av faren for skadelige effekter på helse og miljø forårsaket av de kjemikalier som benyttes, og av om alternativer finnes. Skadelige effekter knyttet til produksjon, bruk og endelig disponering av produktet skal vurderes. Der mer miljøvennlige kjemikalier finnes, plikter virksomheten å benytte disse så langt det kan skje uten urimelig kostnad eller ulempe.

I virksomhetens miljørisikovurdering synliggjøres det at substitusjonsplikt i forbindelse med bruk av såpe- og vaskemidler skal vurderes av utførende entreprenør. Virksomheten kunne ikke under tilsynet dokumentere at det er gjennomført en vurdering av substitusjonsplikt i forbindelse med såpe- og vaskemidler som brukes i sammenheng med tunnelvask.

Avvik 2

Virksomhetens miljørisikovurdering har enkelte mangler.

Avvik fra:

Tillatelse etter forurensningsloven, punkt 2.5.1. *Risikovurdering og forebyggende tiltak.*

Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) § 5 andre ledd, punkt 6.

Kommentarer:

Internkontrollforskriften krever at virksomheter skal kartlegge farer og problemer og på denne bakgrunn vurdere risiko, samt utarbeide tilhørende planer og tiltak for å redusere risikoforholdene. Dette skal dokumenteres skriftlig.

I henhold til tillatelsen skal virksomheten gjennomføre en risikovurdering for ytre miljø, og risikovurderingen skal omfatte alle forhold ved virksomheten som kan medføre forurensning av vann, grunn og luft. Virksomheten skal ha oversikt over de miljøressurser som kan bli berørt av forurensning, inkludert akutt forurensning, og de helse- og miljømessige konsekvenser forurensningen kan medføre.

Virksomheten har gjennomført stedspecifikke miljørisikovurderinger for de fire tunnelene som er omfattet av tillatelsen, men har ikke vurdert miljørisiko ved eventuell brann i tunnel. Brann i tunnel vil kunne medføre alvorlige utslipp med skadelige komponenter som for eksempel PAH-forbindelser, samt slukkevann med kjemikalier.

7. Anmerkninger

Følgende forhold ble anmerket under inspeksjonen:

Anmerkning 1

Virksomheten kan innføre prøvetaking av metaller og mikroplast.

Kommentarer:

Virksomheten har i henhold til tillatelsen krav til målinger på suspendert stoff, olje og pH i tunnelvaskevann som slippes ut. Det er også satt konkrete grenseverdier for parameterne, og virksomheten kunne under tilsynet dokumentere at de tilfredsstillende grenseverdiene i tillatelsen med god margin. Det er ikke satt krav om målinger eller grenseverdier for metaller og mikroplast i tillatelsen. Statsforvalteren mener likevel virksomheten kan gjennomføre målinger på metaller og mikroplast for å øke kunnskapsgrunnlaget rundt utslipp av tunnelvaskevann og spredning av miljøgifter og mikroplast. Flere metaller og til dels mikroplast kan binde seg til partikler, og ettersom målinger har avdekket lave utslipp av partikler, kan man trolig forvente lave konsentrasjoner av metaller og mikroplast i det rensede tunnelvaskevannet. Statsforvalteren mener likevel dette er noe som burde undersøkes nærmere.

Anmerkning 2

Utslippssted for tunnelvaskevann kan synliggjøres nærmere.

Kommentarer:

Utslipp av rensed tunnelvaskevann skjer i tre resipienter; Numedalslågen, Kobberbergselva og Lassedalsbekken. Statsforvalteren ser det som hensiktsmessig at det lages kart som nærmere beskriver utslippspunkt i resipientene, samt at utslippspunkt koordinatfestes. I fremtiden kan det bli aktuelt å undersøke og overvåke tilstanden i resipient oppstrøms og nedstrøms utslippspunkt, og i den forbindelse vil det være hensiktsmessig å ha koordinatfestet utslippspunktene i en overordnet oversikt.

8. Dokumentunderlag

Lovgrunnlaget for inspeksjonen var:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med underliggende forskrifter.
- Lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven) §§ 3 og 3a.
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften).
- Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven fra Statsforvalteren.

9. Andre forhold

Tillatelsen til utslipp av tunnelvaskevann fra tunnelene på E134 Damåsen - Saggrenda ble gitt 21. februar 2014, men ble sist revidert 4. oktober 2018 i forbindelse med at tillatelsen ikke var tatt i bruk innen fire år etter at tillatelsen ble gitt. I forbindelse med revideringen av tillatelsen ble tillatelsens gyldighet kun forlenget. Det ble ikke satt noen nye krav til utslipp.

Tillatelser til utslipp av tunnelvaskevann som blir gitt i dag har strengere krav knyttet til utslipp til vann, enn hva som er gitt til Statens vegvesen i tillatelsen til utslipp fra tunnelene på E134 Damåsen – Saggrenda. Det settes blant annet minimumskrav til målinger på metaller og mikroplast, og i enkelte tillatelser er det også satt grenseverdier.

Ettersom Statens vegvesen overholder grenseverdier i tillatelsen knyttet til suspendert stoff, olje og pH med god margin, samt at kravene i tillatelsen ble satt 2014, mener Statsforvalteren at tillatelsen til utslipp av vann fra drift av tunnelene på E134 kan revideres. Dette medfører at det settes aktuelle krav og grenseverdier som er representative for driften og utslippene fra tunnelene. Statens vegvesen må derfor vurdere å søke om en endring av eksisterende tillatelse. Nye krav og grenseverdier må forankres i miljørisikovurderingen, og ses i sammenheng med størrelsen på utslippene, hva utslippene inneholder, samt hvordan utslippene påvirker tilstanden i resipientene.